

SOPEUTTAMINEN;

Sopeuttamisen tehdyt toimenpiteet ja ohjelma

Parikkalan kunnan taloudellinen tilanne

- Taloutta on sopeutettu systemaattisesti vuosina 2023 ja 2024 sekä tehty toimenpiteet myös vuodelle 2025.
- Soteuudistus osaltaan ja siihen liittyvät muutokset, mm. Eksoten aikaisen alijäämän kattaminen ja yleinen taloudellinen kehitys ovat vaikuttaneet siihen, että Parikkalan kunnan talouden sopeuttamistarve on kasvanut merkittävästi ja kokonaisuutena se on noin 700 000 euroa.
- Kirjolan koulun pääurakoitsijan konkurssi ja kunnan haltuunotto urakasta vuonna 2022 aiheutti mittavat ylimääräiset kustannukset. Koulu valmistui kesäkuussa 2023 ja koulun keittiö saatiin käyttöön vasta keväällä 2025. Konkurssipesän selvitys on edelleen kesken. Kunnalla on saatavia konkurssipesältä ja niiden saaminen on epävarmaa, koska velkojia on paljon.
- Parikkalan kunta on tehnyt alijäämää vuosina 2022, - 856 250 euroa, 2023, - 184 244 euroa ja vuonna 2024, - 746 757 euroa. Ennuste vuodelle 2025 on noin -780 000. Alijäämä olisi suurempi ilman jo tehtyjä säästö- ja sopeuttamistoimenpiteitä.
- Kokonaisuutta vaikeuttaa huomattavasti kolmen maakunnan rakennemuutos ja työpaikkojen menetykset. Olemme kolmen maakunnan risteyskohdassa ja vaikutukset Imatran, Savonlinnan ja Kiteen heikosta menestyksestä vaikuttavat merkittävästi myös Parikkalaan. Tähän vaikuttaa ennen kaikkea koko rajaseudun tilanne Ukrainan hyökkäyssodasta johtuen ja vaikutukset elinkeinoelämälle.
- Taseessa on kertynyttä ylijäämää noin 15 miljoonaa euroa ja mikäli talouden kehitys jatkuu tällaisena, ylijäämä on ”syöty” vuoteen 2031 mennessä. Sen vuoksi kunta on jo parina viime vuonna tehnyt talouden sopeuttamista ja työtä jatketaan edelleen.

Valmistelun taustaa

- Talouden sopeuttamisen toimenpide-esityksiä on käsitelty valtuustoseminaareissa 18.10.2023, 13.5.2024, 12.9.2024 ja 23.9.2024. Lisäksi lautakunnat ovat käsitelleet oman toimialansa talousarviota omissa iltakouluissaan.
- Kunnanhallitus on perustanut talouden sopeuttamisen työryhmän tammikuussa 2025.
- Kunnanvaltuusto ei ole päässyt yksimielisyyteen talouden sopeuttamisen ohjelmasta vuosina 2023 ja 2024 valtuustoseminaareissa, joten sopeuttamiseen tarvittavat päätökset on viety lautakuntien ja kunnanhallituksen päätettäväksi yksittäisinä asioina. Talouden sopeuttamista on kuitenkin tehty määrätietoisesti. Lisäksi talouden sopeuttamistyössä on tullut kertaluonteisia lisäkustannuksia muutoksista, joita on tehty, mutta jotka tuottavat muutaman vuoden kuluessa säästöjä, joko menojen vähennyksenä tai tulojen lisäyksenä. **Kunnanhallitus on hyväksynyt sopeuttamisohjelman kokouksessaan 22.9.2025 taloudesta vastaavana toimielimenä.**
- Verojen ja valtionosuuksien laskennassa on käytetty Kuntaliiton verokehikkoa ja valtionvarainministeriön laskelmia.
- Kunnanhallitus on 18.8.2025 kokouksessaan päättänyt talousarvion raamista vuodelle 2026 ja edellyttänyt nollatulokseen pääsemistä.

Sopeuttamistoimenpiteet, kunnanhallitus (suluissa päätösvuosi)

- Monitoimilaitteiden määrän vähentäminen, -3 000 euroa (2025)
- Veroprosenttien korotukset tehty vuodelle 2024 (kiinteistövero ja tulovero), vaikutus + 540 000 euroa (2023), veroprosentti 9,50. Tältä osin täytämme yhden kriisikuntakriteerin.
- Luottamushenkilöiden määrän vähentäminen, valtuutettujen määrä 27 → 21, elinvoimalautakunnan muutos elinvoimatyöryhmäksi, kunnanhallituksen alaisen henkilöstöjaoston lakkauttaminen, rakennuslautakunnan muutos lupajaostoksi (dia 5) (2025), -30 000 euroa
- Vuokraamattomien osakehuoneistojen myynti yksittäisistä taloyhtiöistä, kertaluonteinen tulo yhteensä 10 400 euroa (tappiot yhteensä 67 000 euroa) (2024-2025)
- Ylimääräisten ohjelmien ja lisenssien lopettaminen (2024), mm. AarreApp, Kuntamaisema, - 25 000 euroa.

Luottamushenkilöorganisaatio

31.5.2025 saakka

Kunnanvaltuusto
(27)

Tarkastuslautakunta
(5)

Keskusvaali-
lautakunta (5)

Kunnanhallitus
(7)

Kunnanhallituksen
henkilöstöjaosto (3)

Elinvoimalautakunta (5)

Sivistyslautakunta (5)

Tekninen lautakunta (5)

Rakennuslautakunta (5)

Tavoitteet →

- Aikaansaada sujuva ja moninkertaista käsittelyä välttävä päätöksentekojärjestelmä
- Luoda aikaa kestävä rakenne, joka huomioi kunnan muuttuvan toimintaympäristön
- Strategisempi rakenne: Organisaatorakenne vastaa kuntastrategian painopisteitä tukien sen toimeenpanoa
- TP2023, -103 000 euroa

1.6.2025 alkaen

Keskusvaalilautakunta (5)

Tarkastuslautakunta (5)

Kunnanvaltuusto (koko?)

Kunnanhallitus (7)

Kunnanhallituksen alainen elinvoimaryhmä (erikseen nimettävä)

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta (5)

Tekninen lautakunta (5)

Teknisen lautakunnan alainen lupajaosto (3)

Yhteistyötoimikunta: työnantajan puolelta kj, hj, työsuojelupäällikkö, khall pj + 2 khall jäsentä, työntekijöiden puolelta pääluottamusmiehet, työsuojeluvaltuutettu tai –valtuutetut, tai muut henkilöstön edustajat

Vaikuttajatoimielimet: Kunnassa toimii kuntalain 26-28 § mukaiset vaikuttajatoimielimet: nuorten toimikunta ja vanhus- ja vammaisneuvosto. Nuorten toimikunnan edustajalla puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuuston kokouksissa.

Sopeuttamistoimenpiteet, kunnanhallitus (suluissa päätösvuosi)

- LapTuote-säätiön ostopalvelu kuntouttavassa työtoiminnassa lopetettu, - 80 000 euroa, tehty päätös 2024.
- Aloitettu 1.1.2025 työllisyyden ja kotoutumisen palveluiden järjestäminen yhteistyössä maakunnan kuntien kanssa kustannustehokkaalla tavalla, säästöt eivät vielä näy, kuntien rahoitusosuus etuuksien maksuissa kasvanut vuodelle 2025, ennuste kasvusta tälle vuodelle noin 150 000 euroa. Työllisyysalueelle varatut valtionosuudet laskutetaan kunnalta, eli noin 380 000 euroa.
- Kolmen kunnan kesken tehtävä yhteistyö aloitettu 1.1.2025 työllisyyden hoidossa → säästövaikutukset usean vuoden viiveellä. Lisäksi erillinen hanke pienten kuntien yhteistyöhön maakunnan kuntien kesken. Näistä lisäkustannuksia noin 80 000.
- Hallintopalveluissa tehtävänkuvaukset ja –järjestelyt tehty 2024, palkanlaskijan toimi jätetään täyttämättä, päätös tehty 2025, säästö 43 000 euroa (dia 7), mutta ostopalveluna Meitalta samalla summalla. Tämän prosessin myötä otamme käyttöön matkalaskuohjelman, jotta toiminta tehostuu. Nyt kertakustannuksia, mutta jatkossa tulevana vuosina vaikutus kustannuksia alentavana.
- Lomapalkkavelan vähentäminen noin 80 000 euroa vuodelle 2026, vaikutus viiveellä (pidetty säästövapaat ja lomapäiviä max 10 vuodenvaihteen yli) (2023)
- Lisäksi teemme toimenpiteitä sairauspoissaolojen vähentämiseksi, esimerkiksi tehtävänkuvien päivittäminen, työkykyjohtamisen käsikirjan käyttöönotto ja esihenkilöiden koulutuksella.
- Lisätty tavoitteellisesti ulkopuolista rahoitusta hankkeisiin, tavoitteena elinvoiman kehittämisen myötä tulojen lisäys, vaikutukset viiveellä, vaatii myös omarahoitusosuuden (2023).

Sopeuttamistoimenpiteet, kunnanhallitus (ei tehty päätöstä)

- Yhtiöittämisselvitys menossa sote-pela-kiinteistöistä ja kunnan vuokra-asunnoista, taloudellista vaikutusta ei vielä tiedetä (vaikutus taseeseen, poistoeron käsittely), raportti valmis 31.10.2025 mennessä.
- Työterveyshuollon muutos, ainoastaan lakisääteiset palvelut, - 50 000 euroa.
- Jotta voimme vaikuttaa tulevaisuuteen, on meidän oltava aiempaan nähden aktiivisempia elinkeinojen kehityshankkeiden käynnistämiseen. Samalla hankkeisiin panostamalla olisi mahdollista saada lisää työvoimaa auttamaan yrityksiä kasvussa ja liiketoiminnan kehittämisessä. Tavoitteena kunnan tuloja kasvattavat toimenpiteet.

Sopeuttamistoimenpiteet, sivistyslautakunta (suluissa päätösvuosi)

- Liikuntatilojen ja kuntosalien käyttömaksut (lisäksi päivitys sähköiseen järjestelmään kertaluonteisena kuluna), tulojen lisäys +3 000 euroa vuodelle 2025 (2024)
- Koulujen aineisto- ja tarvikemäärärahat, - 3 000 euroa (2024)
- Kirjaston aineistomäärärahat, säästö -5 000 euroa (2024)
- Kirjaston henkilövähennys ja vuosilomasijaisten poisto, säästö -15 000 euroa (2024)
- Kulttuuripalvelujen muutokset, säästö - 2000 euroa (2024)
- Keväällä 2025 käynnistetyn koulukuljetusten ja asiointiliikenteen yhteiskilpailutuksen yhteydessä uudistettiin linja-autoreittejä säästöjen saamiseksi. Kunta on laaja osasaaristokunta ja nämä seikat aiheuttavat sen, että merkittävä osa oppilaista kuuluu koululaiskuljetuksen piiriin. Säästö oli alun perin 350 000 euroa (valitus markkinaoikeudessa, kilpailutetaan uudelleen syksyllä 2025, säästö voi ”kuivua”).
- Lukion vetovoiman kasvu, näkyy valtiosuoksissa, opiskelijoita vuonna 2023 yhteensä 30 ja vuonna 2025 yhteensä 70. Ei tarvetta lisätä opettajaresurssia kuitenkaan.
- Kansalaisopiston kurssitarjonnan vähentäminen (2024), säästö - 15 000 euroa

Sopeuttamistoimenpiteet, sivistyslautakunta (ei tehty päätöstä)

- Kotihoidontuen kuntalisästä luopuminen vuonna 2026, - 30 000 euroa (2027)
- Aamu- ja iltapäivätoiminnasta luopuminen, säästö kaksi henkilöresurssia, 65 000 euroa (2026)
- Kolmesta koulunkäynnin ohjaajasta luopuminen (määräaikaiset), säästö 95 000 euroa (2026)
- Opettajien ylituntien ja tva-järjestelmän tarkasteleminen (2026)
- Tuntikehyksen tarkastelu (2026)
- Kirjaston virkajärjestelyt, kirjastonjohtajan tehtävät sivistysjohtajalle, kirjastovirkailijan toimen täyttö, säästö - 6 000 euroa (2027)
- Nuorisopalveluiden järjestämisen tarkastelu, mahdollinen yhteistyö kuntien kanssa (2026)
- Asiointi- ja kutsuliikenteen poistaminen (2028), säästö - 60 000 euroa, kilpailutettu 2025 koululaiskuljetusten yhteydessä
- Saaren koulun osalta linjaus oppilasmäärän vähenemistä (2027)
- Lapsiparkin lakkauttaminen, säästö -1 500 euroa
- Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulot ovat vähentyneet oleellisesti lainsäädännön myötä. Nollamaksupäätöksiä on suurin osa ja tuotot ovat enää noin 45 000 euroa. Asukasluvun laskusta huolimatta, kunnassa on korkea varhaiskasvatukseen osallistumisaste. Pitkien välimatkojen vuoksi kunnassa on kaksi päiväkotia.

Sopeuttamistoimenpiteet, tekninen lautakunta (suluissa päätösvuosi)

- Kiinteistöselvitys (2023), kiinteistöjen myynti / purku, luopuminen kiinteistöistä, yksi kiinteistö kylmilleen lokakuu 2025.
- Kunnan omistamien asuntojen vuokrien korotukset ja käyttömaksujen tarkistukset (2024), tulojen lisäys + 6 000 euroa
 - Käyttökorvaukset ja vesimaksut eriteltynä vuokrasta, otettu käyttöön huoneistokohtaiset vesimittarit, mikäli sellainen on ollut asennettuna
- Energiatehokkuuden selvitykset kiinteistöihin (2024)
- Sähkö - 127 000 euroa (kiinteistöt ja katuvalaistukseen vaihdettu led-lamppuja), mutta lämmityskulut (energian hinnan nousu) puolestaan ovat nousseet (Adven Oy, ei kunnan omistama) + 90 000 euroa.
- Särkisalmen valaistun ladun ylläpidosta luopuminen (2024), -2 000 euroa
- Kaukaloiden määrän vähentäminen (2024), - 10 000 euroa

Sopeuttamistoimenpiteet, tekninen lautakunta (suluissa päätösvuosi)

- Vesi- ja jätetaksat sekä perusmaksut, tulojen lisäys (2023), + 23 000 euroa. Vuodelta 2024 nettomaksuja kertyi kuitenkin vain noin 34 000 euroa laskutusvirheestä johtuen ja vesilaitos teki 400 000 euron alijäämäisen tuloksen, joka jäi kunnan katettavaksi.
- Ruoka- ja puhtauspalvelujen uudelleen järjestäminen ja tehtävänkuvat, reseptiikan päivittäminen (elintarvikkeet) (2024-2025), - 65 000 euroa
- Määräaikaisten henkilöstön vähentäminen (2024), - 100 000 euroa verrattuna vuoteen 2023
- Puhtauspalveluiden henkilöstön työaikamuutos, - 5 000 euroa

Sopeuttamistoimenpiteet, tekninen lautakunta (ei tehty päätöstä)

- Kiinteistöselvitys (2026), kiinteistöjen myynti / purku, luopuminen kiinteistöistä, myynti tasearvolla vaikeaa (taloutta parantaa ainoastaan myyntivoitto, myyntitappio huonontaa) nykyisessä markkinatilanteessa. Lisäksi hyvinvointialueelle vuokraamattomat kiinteistöt tuottavat tappiota.
- Investointiohjelmaa tiukennetaan suunnitelmavuosille ja lähtökohtaisesti vain välttämättömät korjausinvestoinnit sekä energiatehokkuutta lisäävät investoinnit toteutetaan. Haasteena se, että hyvinvointialue tarvitsee uuden hyvinvointiaseman sotepalvelujen säilyttämiseksi Parikkalassa ja lähialueella.
- Energiatehokkuuden muutokset kiinteistöihin (2026-2027)
- Vesijohtoverkoston korjausvelka kasvaa, vuonna 2024 neljä putkirikkoa, joiden kustannukset yhteensä noin 65 000 euroa (talousarviossa ei varauduttu määrärahalla). Samaten myös vuokra-asunnoissa on korjausvelkaa ja painetta uudisrakentamiseen, mutta nykyisessä markkinatilanteessa mahdotonta kustannuksien vuoksi.
- Lähikuntien yhteistyön mahdollisuuden selvittäminen vesilaitosten kanssa
- Hulevesimaksujen käyttöönoton selvittäminen
- Yhteispäivystyksen selvittäminen Rautjärven kunnan kanssa
- Kiinteistöveron tulopohjan kasvattaminen, selvitys rakennuksista
- Vesiosuuskuntien verkosto kunnan toiminnaksi, selvitys tehtävä 2026

Sopeuttamistoimenpiteet, Yhteenveto

- Talouden sopeuttamisella on myös tavoitteena lisätä kunnan verotuloja (nostettu veroprosentteja vuodelle 2024)
- Vuoden 2024 tilinpäätöksen verotulot:
 - Kunnallisvero 7 308 262 euroa
 - Kiinteistövero 1 586 092 euroa
 - Yhteisövero 983 243 euroa
- Vuoden 2025 talousarvion verotulot:
 - Kunnallisvero 7 678 000 euroa
 - Kiinteistövero 1 618 000 euroa
 - Yhteisövero 1 091 000 euroa

Sopeuttamistoimenpiteet, Yhteenveto

- Toimenpiteisiin liittyvä päätöksenteko tehdään normaalin valmistelutyön tuloksena siinä toimielimessä, jonka toimivaltaan asia kuuluu
- Lautakunnan käsittelevät vuoden 2026 talousarvion 24.10.2025 mennessä ja esittävät myös omat toimenpiteensä sopeuttamiseen
- Henkilöstöä koskevat muutokset on käsitelty yhteistoiminnassa, kunnanhallitus päättänyt 11/2023, lisäksi henkilöstösuunnitelman tarkentaminen jo vuodelle 2024 tehty
- Aurinkovoimalasta on tehty päätös vuonna 2024, rakentaminen vielä epävarmaa, kiinteistöverotuoton osalta epävarmuutta (ennuste toteutuessaan noin 2500 e/hehtaari, 43 hehtaarin alue). Itärajan erityisoloista johtuen tuulivoimaa ei alueelle saada.
- Kunnan nykyinen tuloveroprosentti 9,50 on kansallisesti korkea.
- Talouden sopeuttamisen toimenpiteillä vaikutetaan kunnan tuloihin ja menoihin kestäväällä tavalla:
 - Toimintamenojen vähentäminen 580 000 euroa
 - Toimintatulojen lisäys 120 000 euroa
 - Verotulojen kasvattamisella haetaan samansuuruinen säästö menoista → kokonaisvaikutus talouteen
- Sopeuttamistarve 700 000 euroa

